

PRI^E SOLOMUNOVE

GLAVA 1

Pri-e Solomuna sina Davidova, cara Izrailjeva,

1:2 Da se poznaje mudrost i nastava, da se razumiju rije-i razumne,

1:3 Da se prima nastava u razumu, u pravdi, u sudu i u svemu {to je pravo,

1:4 Da se daje ludima razboritost, mladi}ima znanje i pomnjivost.

1:5 Mudar }e slu{ati i vi{e }e znati, i razuman }e ste}i mudrost,

1:6 Da razumije pri-e i zna-enje, rije-i mudrijeh ljudi i zagonetke njihove.

1:7 Po-etak je mudrosti strah Gospodnji; ludi preziru mudrost i nastavu.

1:8 Slu{aj, sine, nastavu oca svojega, i ne ostavlaj nauke matere svoje.

1:9 Jer }e biti vijenac od milina oko glave tvoje, i grivna na grlu tvom.

1:10 Sine moj, ako bi te mamili grje{nici, ne pristaj;

1:11 Ako bi rekli: hodi s nama da vrebamo krv, da zasjedamo pravome ni za {to;

1:12 Pro`drije}emo ih kao grob `ive, i svekolike kao one koji slaze u jamu;

1:13 Svakojakoga blaga dobi}emo, napuni}emo ku}e svoje plijena;

1:14 Baca}e{ `drijeb svoj s nama; jedan }e nam tobolac biti svjema;

1:15 Sine moj, ne idi na put s njima, ~uvaj nogu svoju od staze njihove.

1:16 Jer nogama svojim tr-e na zlo i hite da pro-ljevaju krv.

1:17 Jer se uzalud razapinje mre`a na o-i svakoj ptici;

1:18 A oni vrebaju svoju krv i zasjedaju svojoj du{i.

1:19 Taki su putovi svijeh lakomijeh na dobitak, koji uzima du{u svojim gospodarima.

1:20 Premudrost vi-e na polju, na ulicama pu{ta glas svoj;

1:21 U najve}oj vrevi vi-e, na vratima, u gradu govori svoje besjede:

1:22 Ludi, dokle }ete ljubiti ludost? i potsmjeva-~ima dokle }e biti mio potsmijeh? i bezumni dokle }e mrziti na znanje?

1:23 Obratite se na karanje moje; evo, izasu}u vam duh svoj, kaza}u vam rije-i svoje.

1:24 [to zvah, ali ne htjeste, pru`ah ruku svoju, ali niko ne mari,

1:25 Nego odbaciste svaki savjet moj, i karanja mojega ne htjeste primiti;

1:26 Zato }u se i ja smijati va{oj nevolji, ruga}u se kad do|e ~ega se bojite;

1:27 Kad kao pusto{ do|e ~ega se bojite, i pogiba va{a kao oluja kad do|e, kad navali na vas nevolja i muka.

1:28 Tada }e me zvati, ali se ne}u odazvati; rano }e tra`iti, ali me ne}e na}i.

1:29 Jer mrzi{e na znanje, i straha Gospodnjega ne izabra{e;

1:30 Ne prista{e na moj svjet, i prezira{e sva karanja moja.

1:31 Zato }e jesti plod od putova svojih, i nasiti}e se savjeta svojih.

1:32 Jer }e lude ubiti mir njihov, i bezumne }e pogubiti sre}a njihova.

1:33 Ali ko me slu{a, boravi}e bezbri`no, i bi}e na miru ne boje}i se zla.

GLAVA 2

Sine moj, ako primi{ rije~i moje, i zapovijesti moje sahrani{ kod sebe,

2:2 Da pazi uho tvoje na mudrost, i prigne{ srce svoje k razumu,

2:3 Ako prizove{ mudrost, i k razumu podigne{ glas svoj,

2:4 Ako ga ustra`i{ kao srebro, i kao sakriveno blago ako dobro ustra`i{;

2:5 Tada }e{ razumjeti strah Gospodnji, i poznanje Bo`ije na}i }e{.

2:6 Jer Gospod daje mudrost, iz njegovijeh usta dolazi znanje i razum.

2:7 ^uva pravima {to doista jest, {tit je onima koji hode u bezazlenosti,

2:8 Da bi se dr`ali staza pravijeh, a on ~uva put svetaca svojih.

2:9 Tada }e{ razumjeti pravdu i sud i {to je pravo, i svaki dobri put.

2:10 Kad do|e mudrost u srce tvoje, i znanje omili du{i tvojoj,

2:11 Pomnjevost }e paziti na te, razum }e te ~uvati,

2:12 Izbavljaju}i te od zla puta, od ljudi koji govore opake stvari,

2:13 Koji ostavljaju prave pute da idu putovima mra~nijem,

2:14 Koji se raduju zlo ~ine}i, i igraju u zlijem opa~inama;

2:15 Kojih su putovi krivi, i sami su opaki na stazama svojim;

2:16 Izbavljaju}i te od `ene tu|e, od tu|inke, koja laska svojim rije~ima,

2:17 Koja ostavlja vo|a mladosti svoje, i zaboravlja zavjet Boga svojega.

2:18 Jer k smrti vodi dom njezin, i k mrtvima staze njezine.

2:19 Ko god u|e k njoj ne vra}a se, niti izlazi na put `ivotni.

2:20 Zato hodi putem dobrijeh, i dr`i se staza pravedni~kih.

2:21 Jer }e pravednici nastavati na zemlji, i bezazleni }e ostati na njoj.

2:22 A bezbo`ni }e se istrijebiti sa zemlje, i bezakonici }e se i{~upati iz nje.

GLAVA 3

Sine moj, ne zaboravljaj nauke moje, i zapovijesti moje neka hrane srce tvoje.

3:2 Jer }e ti donijeti dug `ivot, dobre godine i mir.

3:3 Milost i istina neka te ne ostavlja; prive`i ih sebi na grlo, upi{i ih na plo~i srca svojega.

3:4 Te }e{ na}i milost i dobru misao pred Bogom i pred ljudima.

3:5 Uzday se u Gospoda svijem srcem svojim, a na svoj razum ne oslanjaj se.

3:6 Na svijem putovima svojim imaj ga na umu, i on }e upravljati staze tvoje.

3:7 Ne misli sam o sebi da si mudar; boj se Gospoda i uklanjaj se oda zla.

3:8 To }e biti zdravlje pupku tvojemu i zaljevanje kostima tvojim.

3:9 Po{tuj Gospoda imanjem svojim i prvinama od svega dohotka svojega;

3:10 I bi}e pune `itnice tvoje obilja, i presipa}e se vino iz kaca tvojih.

3:11 Sine moj, ne odbacuj nastave Gospodnje, i nemoj da ti dosadi karanje njegovo.

3:12 Jer koga ljubi Gospod onoga kara, i kao otac sina koji mu je mio.

3:13 Blago ~ovjeku koji na|e mudrost, i ~ovjeku koji dobije razum.

3:14 Jer je bolje njom trgovati nego trgovati srebrom, i dobitak na njoj bolji je od zlata.

3:15 Skuplja je od dragoga kamenja, i {to je god najmilijih stvari tvojih ne mogu se izjedna~iti s njom.

3:16 Dug `ivot u desnici joj je, a u ljevici bogatstvo i slava.

3:17 Puti su njezini mili puti i sve staze njezine mirne.

3:18 Drvo je `ivotno onima koji se hvataju za nju, i ko je god dr`i sre}an je.

3:19 Gospod je mudro{u osnovao zemlju, utvrdio nebesa razumom.

3:20 Njegovom mudro{u razvali{e se bezdane i oblaci kaplju rosom.

3:21 Sine moj, da ti to ne odlazi iz o~iju; ~uvaj pravu mudrost i razboritost;

3:22 I bi}e `ivot du{i tvojoj i nakit grlu tvojemu.

3:23 Tada }e{ i}i bez brige putem svojim, i noga tvoja ne}e se spota}i.

3:24 Kad lije`e{, ne}e{ se pla{iti, i kad po~iva{, sladak }e ti biti san.

3:25 Ne}e{ se pla{iti od nagle strahote ni od pogibli bezbo`ni-ke kad do|e.

3:26 Jer }e ti Gospod biti uzdanica i ~uva}e ti nogu da se ne uhvati.

3:27 Ne odreci dobra onima kojima treba, kad mo`e{ u~initi.

3:28 Ne govori bli`njemu svojemu: idi, i do|i drugi put, i sutra }u ti dati, kad ima{.

3:29 Ne kuj zla bli`njemu svojemu koji `ivi s tobom bez brige.

3:30 Ne sva|aj se ni s kim bez uzroka, ako ti nije u~inio zla.

3:31 Nemoj zavidjeti nasilniku, ni izabrati kojega puta njegovoga.

3:32 Jer je mrzak Gospodu zlikovac, a u pravednih je tajna njegovoga.

3:33 Prokletstvo je Gospodnje u ku}i bezbo`nikovoj, a stan pravedni~ki blagosilja.

3:34 Jer potsmjeva~ima on se potsmijeva, a krotkima daje milost.

3:35 Mudri }e naslijediti slavu, a bezumnike }e odnijeti sramota.

GLAVA 4

Slu{ajte, djeco, nastavu o~inu, i pazite da biste poznali mudrost.

4:2 Jer vam dobru nauku dajem, ne ostavljajte zakona mojega.

4:3 Kad bijah sin u oca svojega mlad, i jedinac u matere svoje,

4:4 On me u-a{e i govora{e mi: neka primi srce tvoje rije~i moje, dr`i zapovijesti moje i bi}e{ `iv.

4:5 Pribavi mudrost, pribavi razum; ne zaboravljaj i ne otstupaj od rije~i usta mojih.

4:6 Nemoj je ostaviti, i ~uva}e te, ljubi je, i hrani}e te.

4:7 Mudrost je glavno; pribavi mudrost, i za sve imanje svoje pribavi razum.

4:8 Podi`i je i ona }e te uzvisiti, proslavi}e te kad je zagri{.

4:9 Metnu}e ti na glavu vijenac od milina, krasnu krunu da}e ti.

4:10 Slu{aj, sine moj, i primi rije~i moje, i umno`i}e ti se godine `ivotu.

4:11 U~im te putu mudrosti, vodim te stazama pravijem.

4:12 Kad ushodi{, ne}e se stezati koraci tvoji, i ako potr~i{ ne}e{ se spotaknuti.

4:13 Dr`i se nastave i ne pu{taj, ~uvaj je, jer ti je `ivot.

4:14 Ne idi na stazu bezbo`ni-ku i putem nevaljalijeh ljudi ne stupaj.

4:15 Ostavi ga, ne hodi po njemu, ukloni se od njega i mini ga.

4:16 Jer ne spavaju ako ne u~ine zla, i ne dolazi im san ako koga ne obore.

4:17 Jer jedu hljeb bezbo`nosti i piju vino nasilja.

4:18 A put je pravedni~ki kao svijetlo vidjelo, koje sve ve}ma svijetli dok ne bude pravi dan.

4:19 A put je bezbo`ni~ki kao mrak, ne znaju na {to }e se spotaknuti.

4:20 Sine moj, slu{aj rije~i moje, prigni uho svoje besjedi mojoj.

4:21 Da ti ne odlaze iz o~iju; ~uvaj ih usred srca svojega.

4:22 Jer su `ivot onima koji ih nalaze i zdravlje svemu tijelu njihovom.

4:23 Svrh svega {to se ~uva ~uvaj srce svoje, jer iz njega izlazi `ivot.

4:24 Ukloni od usta svojih opa~inu i od usana svojih nevaljalstvo udalji.

4:25 O~i tvoje neka gledaju upravo i vje|e tvoje neka se upravljaju pravo pred tobom.

4:26 Mjeri stazu nogama svojim, i svi putovi tvoji neka su poravnjeni.

4:27 Ne svr~i ni nadesno ni nalijevo, odvr}aj nogu svoju oda zla.

GLAVA 5

Sine moj, slu{aj mudrost moju, k razumu mojemu prigni uho svoje,

5:2 Da se dr`i{ razboritosti, i usne tvoje da hrane znanje.

5:3 Jer s usana tu|e `ene kaplje med, i grlo joj je mek{e od ulja;

5:4 Ali joj je po{ljedak gorak kao pelen, o{tar kao ma~ s obje strane o{tar.

5:5 Noge joj slaze k smrti, do pakla dopiru koraci njezini.

5:6 Da ne bi mjerio puta `ivotnoga, savijaju se staze njezine da ne zna{.

5:7 Zato, djeco, poslu{ajte mene, i ne otstupajte od rije~i usta mojih.

5:8 Neka je daleko od nje put tvoj, i ne pribli`uj se k vratima ku}e njezine,

5:9 Da ne bi dao drugima slave svoje i godina svojih nemilostivome,

5:10 Da se ne bi tu|inci nasitili tvojega blaga i trud tvoj da ne bi bio u tu|oj ku}i,

5:11 I da ne rida{ na po{ljedak, kad se stro{i meso tvoje i tijelo tvoje,

5:12 I re~e{ kako mrzih na nastavu, i kako srce moje prezira karanje!

5:13 I ne poslu{ah glasa u~itelja svojih, i ne prignuh uha svojega k onima koji me u~ahu!

5:14 Umalo ne zapadoh u svako zlo usred zbora i skup{tine.

5:15 Pij vodu iz svojega studenca i {to te~e iz tvojega izvora.

5:16 Neka se razlivaju tvoji izvori na polje, i potoci po ulicama.

5:17 Imaj ih sam za se, a ne tu|in s tobom.

5:18 Blagosloven da je izvor tvoj, i veseli se `enom mladosti svoje;

5:19 Neka ti je kao ko{uta mila i kao srna ljupka; dojkje njezine neka te opijaju u svako doba, u ljubavi njezinoj posr}i jednako.

5:20 A za{to bi, sine, posrtao za tu|inkom i goлио njedra tu|oj,

5:21 Kad su pred o~ima Gospodu putovi sva~iji, i mjeri sve staze njegove?

5:22 Bezbo`nika }e uhvatiti njegova bezakonja, i u u`a grijeha svojih zaple{e se;

5:23 Umrije}e bez nastave, i od mno{tva ludosti svoje luta}e.

GLAVA 6

Sine moj, kad se podjem~i{ za prijatelja svojega, i da{ ruku svoju tu|incu,

6:2 Vezao si se rije~ima usta svojih, uhvatio si se rije~ima usta svojih.

6:3 Zato u~ini tako, sine moj, i oprost se, jer si dopao u ruke bli`njemu svojemu; idi, pripadni, i navali na bli`njega svojega.

6:4 Ne daj sna o~ima svojima, ni vje|ama svoji-ma drijema.

6:5 Otmi se kao srna iz ruke lovcu, i kao ptica iz ruke pti~aru.

6:6 Idi k mravu, ljeniv~e, gledaj putove njegove, i omudraj.

6:7 Nema vo|a ni upravitelja ni gospodara;

6:8 I opet pripravlja ljeti sebi hranu, zbira uz `etvu pi}u svoju.

6:9 Dokle }e{, ljeniv~e, le`ati? kad }e{ ustati od sna svojega?

6:10 Dok malo prospava{, dok malo prodrije-mlje{, dok malo sklopi{ ruke da priligne{,

6:11 Utom }e do}i siroma{tvo tvoje kao putnik i oskudica tvoja kao oru`an ~ovjek.

6:12 ^ovjek nevaljao i nitkov hodi sa zlijem ustima;

6:13 Namiguje o~ima, govori nogama, pokazuje prstima;

6:14 Svaka mu je opa~ina u srcu, kuje zlo svagda, zame}e sva|u.

6:15 Zato }e ujedanput do}i pogibao njegova, ~asom }e se satrti i ne}e biti lijeka.

6:16 Na ovo {estoro mrzi Gospod, i sedmo je gad du{i njegovoj:

6:17 O~i ponosite, jezik la`ljiv i ruke koje proljevuju krv pravu,

6:18 Srce koje kuje zle misli, noge koje brzo tr~e na zlo,

6:19 La`an svjedok koji govori la`, i ko zame}e sva|u me|u bra}om.

6:20 ^uvaj, sine moj, zapovijest oca svojega, i ne ostavljaj nauke matere svoje.

6:21 Prive`i ih sebi na srce zasvagda, i spu~i ih sebi oko grla.

6:22 Kuda god po|e{, vodi}e te; kad zaspi{, ~uva}e te; kad se probudi{, razgovara}e te;

6:23 Jer je zapovijest `i`ak, i nauka je vidjelo, i put je `ivotni karanje koje pou~ava;

6:24 Da te ~uvaju od zle `ene, od jezika kojim laska `ena tu|a.

6:25 Ne za`eli u srcu svom ljepote njezine, i ne moj da te uhvati vje|ama svojim.

6:26 Jer sa `ene kurve spada ~ovjek na komad hljeba, i `ena pusta lovi dragocjenu du{u.

6:27 Ho}e li ko uzeti ognja u njedra a haljine da mu se ne upale?

6:28 Ho}e li ko hoditi po `ivom ugljenvlju a nogu da ne o`e`e?

6:29 Tako biva onome koji ide k `eni bli`njega svojega; ne}e biti bez krivice ko je se god dotakne.

6:30 Ne sramote lupe`a koji ukrade da nasiti du{u svoju, budu}i gladan;

6:31 Nego kad ga uhvate plati samosedmo, da sve imanje doma svojega.

6:32 Ali ko u~ini preljubu sa `enom, bezuman je, du{u svoju gubi ko tako ~ini;

6:33 Muke i ruga dopada, i sramota se njegova ne mo`e izbrisati.

6:34 Jer je ljubavna sumnja `estoka u mu`a i ne {tedi na dan osvete;

6:35 Ne mari ni za kakav otkup, i ne prima ako }e{ i mnogo darova davati.

GLAVA 7

Sine, ~uvaj rije~i moje, i zapovijesti moje sahrani kod sebe.

7:2 ^uvaj zapovijesti moje i bi}e{ `iv, i nauku moju kao zjenicu o~iju svojih.

7:3 Prive`i ih sebi na prste, napi{i ih na plo~i srca svojega.

7:4 Reci mudrosti: sestra si mi; i prijateljicom zovi razboritost,

7:5 Da bi te ~uvala od `ene tu|e, od tu|inke, koja laska rije~ima.

7:6 Jer s prozora doma svojega kroz re{etku gledah,

7:7 I vidjeh me|u ludima, opazih me|u djecom bezumna mladi}a,

7:8 Koji i|a{e ulicom pokraj ugla njezina, i koraa{e putem ka ku}i njezinoj,

7:9 U sumrak, uve~e, kad se uno}a i smr~e;

7:10 A gle, srete ga `ena u odijelu kurvinskog i lukava srca,

7:11 Plaha i pusta, kojoj noge ne mogu stajati kod ku}e,

7:12 Sad na polju, sad na ulici, kod svakoga ugla vreba{e.

7:13 I uhvati ga, i poljubi ga, i bezobrazno re~e mu:

7:14 Imam `rtve zahvalne, danas izvr{i}ih zavjete svoje;

7:15 Zato ti izidoh na susret da te tra`im, i na|oh te.

7:16 Nastrla sam odar svoj pokriva~im vezenjem i prostirkama Misirskim.

7:17 Okadila sam postelju svoju smirnom, alojem i cimetom.

7:18 Hajde da se opijamo ljubavlju do zore, da se veselimo milovanjem.

7:19 Jer mi mu` nije kod ku}e, oti{ao je na put daljni,

7:20 Uzeo je sa sobom tobolac nov~ani, vrati}e se ku}i u odre|eni dan.

7:21 Navrati ga mnogim rije~ima, glatkim usnama odvu~e ga.

7:22 Otide za njom odmah kao {to vo ide na klanje i kao bezumnik u puto da bude karan,

7:23 Dokle mu strijela ne probije jetru, kao {to ptica leti u zamku ne znaju}i da joj je o`ivot.

7:24 Zato dakle, djeco, poslu{ajte me, i pazite na rije~i usta mojih.

7:25 Nemoj da zastranjuje srce tvoje ne putove njezine, nemoj lutati po stazama njezinijem.

7:26 Jer je mnoge ranila i oborila, i mnogo je onijeh koje je sve pobila.

7:27 Ku}a je njezina put pakleni koji vodi u klijeti smrtne.

GLAVA 8

Ne vi~e li mudrost? i razum ne pu{ta li glas svoj?

8:2 Navrh visina, na putu, na rasputicama stoji,

8:3 Kod vrata, na ulasku u grad, gdje se otvaraju vrata, vi~e:

8:4 Vas vi~em, o ljudi, i glas svoj obra}am k sinovima ljudskim.

8:5 Nau~ite se ludi mudrosti, i bezumni orazumite se.

8:6 Slu{ajte, jer }u govoriti velike stvari, i usne moje otvaraju}i se kaziva}e {to je pravo.

8:7 Jer usta moja govore istinu, i mrska je usnama mojim bezbo`nost.

8:8 Prave su sve rije~i usta mojih, ni{ta nema u njima krivo ni izopa~eno.

8:9 Sve su obi~ne razumnomu i prave su onima koji nalaze znanje.

8:10 Primate nastavu moju a ne srebro, i znanje radije nego najbolje zlato.

8:11 Jer je bolja mudrost od dragoga kamenja, i {to je god najmilijih stvari ne mogu se izjedna~iti s njom.

8:12 Ja mudrost boravim s razborito}u, i razumno znanje nalazim.

8:13 Strah je Gospodnji mr`nja na zlo; ja mrzim na ponositost i na oholost i na zli put i na usta opakka.

8:14 Moj je savjet i {to god jest; ja sam razum i moja je sila.

8:15 Mnom carevi caruju, i vladaoci postavljaju pravdu.

8:16 Mnom vladaju knezovi i poglavari i sve sudije zemaljske.

8:17 Ja ljubim one koji mene ljube, i koji me dobro tra`e nalaze me.

8:18 U mene je bogatstvo i slava, postojano dobro i pravda.

8:19 Plod je moj bolji od zlata i od najboljega zlata, i dobitak je moj bolji i od najboljega srebra.

8:20 Putem pravednijem hodim, posred staza pravice,

8:21 Da onima koji me ljube dam ono {to jest, i riznice njihove da napunim.

8:22 Gospod me je imao u po~etku puta svojega, prije djela svojih, prije svakoga vremena.

8:23 Prije vijekova postavljena sam, prije po~etka, prije postanja zemlje.

8:24 Kad jo{te ne bija}e bezdana, rodila sam se, kad jo{ ne bija}e izvora obilatijeh vodom.

8:25 Prije nego se gore osnova}e, prije humova ja sam se rodila;

8:26 Jo{ ne bje}e na~inio zemlje ni polja ni po~etka prahu vasiljenskom;

8:27 Kad je ure|ivao nebesa, ondje bijah; kad je razmjeravao krug nad bezdanom.

8:28 Kad je utvr|ivao oblake gore i krijepio izvore bezdanu;

8:29 Kad je postavljao moru me|u i vodama da ne prestupaju zapovijesti njegove, kad je postavljao temelje zemlji;

8:30 Tada bijah kod njega hranjenica, bijah mu milina svaki dan, i veseljah se pred njim svagda;

8:31 Veseljah se na vasiljenoj njegovoj, i milina mi je sa sinovima ljudskim.

8:32 Tako dakle, sinovi, poslu{ajte me, jer blago onima koji se dr`e putova mojih.

8:33 Slu{ajte nastavu, i budite mudri, i nemojte je odbaciti.

8:34 Blago ~ovjeku koji me slu{a stra`e}i na vratima mojim svaki dan i ~uvaju}i pragove vrata mojih.

8:35 Jer ko mene nalazi, nalazi `ivot i dobija ljubav od Gospoda.

8:36 A ko o mene grije{i, ~ini krivo du{i svojoj; svi koji mrze na me, ljube smrt.

GLAVA 9

Premudrost sazida sebi ku}u, i otesa sedam stupova;

9:2 Pokla stoku svoju, rastvori vino svoje, i postavi sto svoj.

9:3 Posla djevojke svoje, te zove svrh visina gradskih:

9:4 Ko je lud, neka se uvrati ovamo. I bezumni ma veli:

9:5 Hodite, jedite hljeba mojega, i pijte vina koje sam rastvorila.

9:6 Ostavite ludost i bi}ete `ivi, i idite putem razuma.

9:7 Ko u~i potsmjeva~a, prima sramotu; i ko kori bezbo`nika, prima rug.

9:8 Ne karaj potsmjeva~a da ne omrzne na te; karaj mudra, i ljubi}e te.

9:9 Ka`i mudrome, i bi}e jo{ mudriji; pou~i pravednoga, i zna}e vi{e.

9:10 Po~etak je mudrosti strah Gospodnji, i znanje je svetijeh stvari razum.

9:11 Jer }e se mno`umno`iti dani tvoji i doda}e ti se godine `ivotu.

9:12 Ako bude{ mudar, sebi }e{ biti mudar; ako li bude{ potsmjeva~, sam }e{ tegliti.

9:13 @ena bezumna plaha je, luda i ni{ta ne zna;

9:14 I sjedi na vratima od ku}e svoje na stolici, na visinama gradskim,

9:15 Te vi-e one koji prolaze, koji idu pravo svojim putem:

9:16 Ko je lud? neka se uvrati ovamo. I bezumnome govori:

9:17 Voda je krađena slatka, i hljeb je sakriven ugodan.

9:18 A on ne zna da su ondje mrtvaci i u dubokom grobu da su zvanice njezine.

GLAVA 10

Mudar je sin radost ocu svojemu, a lud je sin `alost materi svojoj.

10:2 Ne poma`e nepravedno blago, nego pravda izbavlja od smrti.

10:3 Ne da Gospod da gladuje du{a pravednikova, a iman je bezbo`ni~ko razme}e.

10:4 Nemarna ruka osiroma{ava, a vrijedna ruka oboga}ava.

10:5 Ko zbira u ljeto, sin je razuman; ko spava o`etvi, sin je sramotan.

10:6 Blagoslovi su nad glavom pravedniku, a usta bezbo`ni~ka pokriva nasilje.

10:7 Spomen pravednikov ostaje blagosloven, a ime bezbo`ni~ko truhne.

10:8 Ko je mudra srca, prima zapovijesti; a ko je ludijeh usana, pa{e.

10:9 Ko hodi bezazleno, hodi pouzdano; a ko je opak na putovima svojim, pozna}e se.

10:10 Ko namiguje okom, daje muku; i ko je ludijeh usana, pa{e.

10:11 Usta su pravednikova izvor `ivotu, a usta bezbo`ni~ka pokriva nasilje.

10:12 Mrzost zame}e sva|e, a ljubav prikriva sve prijestupe.

10:13 Na usnama razumnoga nalazi se mudrost, a za le|a je bezumnoga batina.

10:14 Mudri sklanjaju znanje, a usta ludoga blizu su pogibli.

10:15 Bogatstvo je bogatima tvrd grad, siroma{tvo je siromasima pogibao.

10:16 Rad je pravednikov na `ivot, dobitak bezbo`nikov na grijeh.

10:17 Ko prima nastavu, na putu je k`ivotu; a ko odbacuje kar, luta.

10:18 Ko pokriva mr`nju, la`ljivih je usana; i ko iznosi sramotu bezuman je.

10:19 U mnogim rije~ima ne biva bez grijeha; ali ko zadr`ava usne svoje, razuman je.

10:20 Jezik je pravednikov srebro odabrano; srce bezbo`ni~ko ne vrijedi ni{ta.

10:21 Usne pravednikove pasu mnoge, a bezumni umiru s bezumlja.

10:22 Blagoslov Gospodnji oboga}ava a bez muke.

10:23 Bezumniku je {ala ~initi zlo, a razuman ~ovjek dr`i se mudrosti.

10:24 ^ega se boji bezbo`nik, ono }e ga sna}i; a {to pravednici `ele Bog }e im dati.

10:25 Kao {to prolazi oluja, tako bezbo`nika nestaje; a pravednik je na vje~itom temelju.

10:26 Kakav je ocat zubima i dim o~ima, taki je ljenivac onima koji ga {alju.

10:27 Strah Gospodnji dodaje dane, a bezbo`nicima se godine prekra}uju.

10:28 ^ekanje pravednijeh radost je, a nadanje bezbo`nijeh propada.

10:29 Put je Gospodnji krjepost bezazlenomu, a strah onima koji ~ine bezakonje.

10:30 Pravednik se ne}e nigda pokolebati, a bezbo`nici ne}e nastaviti na zemlji.

10:31 Usta pravednikova iznose mudrost, a jezik opaki istrijebi}e se.

10:32 Usne pravednikove znaju {to je milo, a bezbo`ni~ka su usta opa~ina.

GLAVA 11

La`na su mjerila mrska Gospodu, a prava mje~ra ugodna mu je.

11:2 Kad do|e oholost, do|e i sramota; a u smjernijeh je mudrost

11:3 Pravedne vodi bezazlenost njihova, a bezakonike satire zlo}a njihova.

11:4 Ne}e pomo}i bogatstvo u dan gnjeva, a pravda izbavlja od smrti.

11:5 Pravda bezazlenoga upravlja put njegov, a bezbo`nik pada od svoje bezbo`nosti.

11:6 Pravedne izbavlja pravda njihova, a bezakonici hvataju se u svojoj zlo}i.

11:7 Kad umire bezbo`nik, propada nadanje, i najja~e uzdanje propada.

11:8 Pravednik se izbavlja iz nevolje, a bezbo`nik dolazi na njegovo mjesto.

11:9 Licemjer kvvari ustima bli`njega svojega; ali se pravednici izbavljaju znanjem.

11:10 Dobru pravednijeh raduje se grad; a kad propadaju bezbo`nici, biva pjevanje.

11:11 Blagoslovima pravednijeh ljudi podi`e se grad, a s usta bezbo`nikih raskopava se.

11:12 Bezumnik se ruga bli`njemu svojemu, a razuman ~ovjek mu~i.

11:13 Opada~tumaraju}i izdaje tajnu; a ko je vjerna srca, tajni stvar.

11:14 Gdje nema savjeta, propada narod, a pomo} je u mno{tvu savjetnika.

11:15 Zlo prolazi ko se jam~i za tu|ina; a ko mrzi na jamstvo, bez brige je.

11:16 @ena mila dobija ~ast, a silni dobijaju bogatstvo.

11:17 Milostiv ~ovjek ~ini dobro du{i svojoj, a nemilostiv udi svojemu tijelu.

11:18 Bezbo`ni radi posao prijevaran; a ko sijie pravdu, pouzdana mu je plata.

11:19 Ko se dr`i pravde, na `ivot mu je; a ko ide za zlom, na smrt mu je.

11:20 Mrski su Gospodu koji su opaka srca; a mili su mu koji su bezazleni na svom putu.

11:21 Zao ~ovjek ne}e ostati bez kara ako i druge uzme u pomo}; a sjeme pravednijeh izbavi}e se.

11:22 @ena lijepa a bez razuma zlatna je brnjica u gubici svinji.

11:23 @elja je pravednijeh samo dobro, a o~ekivanje bezbo`nijeh gnjev.

11:24 Jedan prosipa, i sve vi}e ima; a drugi tvrduje suvi}e, i sve je siroma{niji.

11:25 Poda{na ruka biva bogatija, i ko napaja, sam }e biti napojen.

11:26 Ko ne da `ita, proklinje ga narod, a ko prodaje, blagoslov mu je nad glavom.

11:27 Ko tra`i dobro, dobija ljubav; a ko tra`i zlo, zadesi}e ga.

11:28 Ko se uzda u bogatstvo svoje, propa}e; a pravednici }e se kao grana zelenjeti.

11:29 Ko zatire ku}u svoju, naslijedi}e vjetar; i bezumnik }e slu`iti mudromu.

11:30 Plod je pravednikov drvo `ivotno, i mudri obu~ava du}e.

11:31 Gle, pravedniku se na zemlji pla}a, aka-moli bezbo`niku i grije{niku?

GLAVA 12

Ko ljubi nastavu, ljubi znanje; a ko mrzi na ukor, ostaje lud.

12:2 Dobar ~ovjek dobija ljubav od Gospoda, a ~ovjeka zlikovca osu|uje.

12:3 Ne}e se ~ovjek utvrditi bezbo`no}u, a korijen pravednijeh ne}e se poma}i.

12:4 Vrijedna je `ena vijenac mu`u svojemu; a koja ga sramoti, ona mu je kao trule` u kostima.

12:5 Misli su pravednijeh prave, a savjeti bezbo`nijeh prijevara.

12:6 Rije~i bezbo`nijeh vrebaju krv, a pravedne izbavljaju usta njihova.

12:7 Obaraju se bezbo`ni da ih nema, a dom pravednijeh ostaje.

12:8 Prema razumu svom hvali se ~ovjek; a ko je opaka srca, prezre}e se.

12:9 Ko se snebiva, a ima slugu, bolji je od onoga koji se veli~a a hljeba nema.

12:10 Pravednik se brine za `ivot svojega `ivin~eta, a u bezbo`nika je srce nemilostivo.

12:11 Ko radi svoju zemlju, bi}e sit hljeba; a ko ide za besposlicama, bezuman je.

12:12 Bezbo`nik `eli obranu oda zla, ali korijen pravednijeh daje je.

12:13 Zlome je zamka u grijehu usana njegovijeh, a pravednik izlazi iz tjeskobe.

12:14 Od ploda usta svojih siti se ~ovjek dobra, i platu za djela svoja prima ~ovjek.

12:15 Bezumniku se ~ini prav put njegov; ali ko slu}a savjet, mudar je.

12:16 Gnjev bezumnikov odmah se pozna, ali pametni pokriva sramotu.

12:17 Ko govori istinu, javlja {to je pravo, a la`ni svjedok prijevaru.

12:18 Ima ko govori kao da ma~ probada, a jezik je mudrijeh lijek.

12:19 Istinita usta stoje tvrdo dovijeka, a jezik la`ljivi za ~as.

12:20 Koji zlo misle, prijevara im je u srcu, a radost je onima koji svjetuju na mir.

12:21 Nikakva nesre}a ne}e zadesiti pravednika, a bezbo`nici }e se napuniti zla.

12:22 Mрске su Gospodu la`ljive usne; a koji ra-de vjerno, mili su mu.

12:23 Pametan ~ovjek pokriva znanje, a srce bezumnijeh razgla}uje bezumlje.

12:24 Ruka radljiva gospodari}e, a lijena }e davati danak.

12:25 Briga u srcu ~ovje~ijem obara; a dobra rije~ razveseljava.

12:26 Pravedniku je bolje nego bli`njemu njegovu; a bezbo`nike zavodi put njihov.

12:27 Ljenivac ne}e pe}i lova svoga, a u vrijedna je ~ovjeka dobro dragocjeno.

12:28 Na putu pravde `ivot je, i kuda ide staza njezina nema smrti.

GLAVA 13

Mudar sin slu}a nastavu oca svojega; a pot-smjeva~ ne slu}a ukora.

13:2 Od ploda usta svojih svaki }e jesti dobro, a du}a nevaljalijeh ljudi nasilje.

13:3 Ko ~uva usta svoja, ~uva svoju du}u; ko razvaljuje usne, propada.

13:4 @eljna je du}a ljeniv~eva, ali nema ni{ta; a du}a vrijednijeh ljudi obogati}e se.

13:5 Na la`nu rije~ mrzi pravednik; a bezbo`nik se mrazi i sramoti.

13:6 Pravda ~uva onoga koji hodi bezazleno; a bezbo`nost obara grje{nika.

13:7 Ima ko se gradi bogat a nema ni{ta, i ko se gradi siromah a ima veliko blago.

13:8 Otkup je za `ivot ~ovjeku bogatstvo njegovo, a siromah ne slu{a prijetnje.

13:9 Vidjelo pravedni~ko svijetli se, a `i`ak bezbo`ni~ki ugasi}e se.

13:10 Od oholosti biva samo sva|a, a koji primaju svjet, u njih je mudrost.

13:11 Blago koje se ta{tinom te~e umaljava se, a ko sabira rukom, umno`ava.

13:12 Dugo nadanje mori srce, i `elja je ispunjena drvo `ivotno.

13:13 Ko prezire rije~ sam sebi udi; a ko se boji zapovijesti, plati}e mu se.

13:14 Nauka je mudroga izvor `ivotni da se sa~uva prugala smrtnijeh.

13:15 Dobar razum daje ljubav, a put je bezakoni~ki hrapav.

13:16 Svaki pametan ~ovjek radi s razumom, a bezuman raznosi bezumlje.

13:17 Glasnik bezbo`an pada u zlo, a vjeran je poslanik lijek.

13:18 Siroma{tvo i sramota do}i }e na onoga koji odbacuje nastavu; a ko ~uva karanje, proslavi}e se.

13:19 Ispunjena je `elja slast du{i, a bezumnima je mrsko otstupiti oda zla.

13:20 Ko hodi s mudrima postaje mudar, a ko se dr`i s bezumnicima postaje gori.

13:21 Grje{nike goni zlo, a pravednicima se vra}a dobro.

13:22 Dobar ~ovjek ostavlja na{ljedstvo sinovima sinova svojih, a grje{nikovo imanje ~uva se pravedniku.

13:23 Izobila hrane ima na njivi siroma{koj, a ima ko propada sa zle uprave.

13:24 Ko `ali prut, mrzi na sina svojega; a ko ga ljubi, kara ga za vremena.

13:25 Pravednik jede, i sita mu je du{a; a trbuh bezbo`nicima nema dosta.

GLAVA 14

Mudra `ena zida ku}u svoju, a luda svojim rukama raskopava.

14:2 Ko hodi pravo, boji se Gospoda; a ko je opak na svojim putovima, prezire ga.

14:3 U ustima je bezbo`nikovijem prut oholosti, a mudre ~uvaju usta njihov.

14:4 Gdje nema volova, ~iste su jasje; a obilata je ljetina od sile volovske.

14:5 Istinit svjedok ne la`e, a la`an svjedok govori la`.

14:6 Potsmjeva~ tra`i mudrost, i ne nahodi je; a razumnomu je znanje lako na}i.

14:7 Idi od ~ovjeka bezumna, jer ne}e{ ~uti pametne rije~i.

14:8 Mudrost je pametnoga da pazi na put svoj, a bezumlje je bezumnijeh prijevara.

14:9 Bezumnima je {ala grijeh, a me|u pravednima je dobra volja.

14:10 Srce sva~ije zna jad du{e svoje; i u veselje njegovo ne mije{a se drugi.

14:11 Dom bezbo`ni~ki raskopa}e se, a koliba pravednijeh cvjeta}e.

14:12 Neki se put ~ini ~ovjeku prav, a kraj mu je put k smrti.

14:13 I od smijeha boli srce, i veselju kraj biva `alost.

14:14 Putova svojih nasiti}e se ko je izopa~ena srca, ali ga se kloni ~ovjek dobar.

14:15 Lud vjeruje sva{ta, a pametan pazi na svoje korake.

14:16 Mudar se boji i uklanja se od zla, a bezuman navire i slobodan je.

14:17 Nagao ~ovjek ~ini bezumlje, a pakostan je ~ovjek mrzak.

14:18 Ludi na{lje|uje bezumlje, a razboriti vjen~ava se znanjem.

14:19 Klanjaju se zli pred dobrima i bezbo`ni na vratima pravednoga.

14:20 Ubogi je mrzak i prijatelju svom, a bogati imaju mnogo prijatelja.

14:21 Ko prezire bli`njega svojega grije{i; a ko je milostiv ubogima, blago njemu.

14:22 Koji smi{laju zlo, ne lutaju li? a milost i vjera bi}e onima koji smi{laju dobro.

14:23 U svakom trudu ima dobitka, a govor usnama samo je siroma{tvo.

14:24 Mudrima je vijenac bogatstvo njihovo, a bezumlje bezumnijeh ostaje bezumlje.

14:25 Istinit svjedok izbavlja du{e, a la`an govori prijevaru.

14:26 U strahu je Gospodnjem jako pouzdanje, i sinovima je uto-i{te.

14:27 Strah je Gospodnji izvor `ivotu da se ~ovjek sa~uva od prugala smrtnijeh.

14:28 U mno{tvu je naroda slava caru; a kad nestaje naroda, propast je vladaocu.

14:29 Ko je spor na gnjev, velika je razuma; a ko je nagao pokazuje ludost.

14:30 @ivot je tijelu srce zdravo, a zavist je trule` u kostima.

14:31 Ko ~ini krivo ubogome, sramoti stvoritelja njegova; a po{tuje ga ko je milostiv siromahu.

14:32 Za zlo svoje povrgnu}e se bezbo`nik, a pravednik nada se i na smrti.

14:33 Mudrost po-iva u srcu razumna ~ovjeka, a {to je u bezumnima poznaje se.

14:34 Pravda podi`e narod, a grijeh je sramota narodima.

14:35 Mio je caru razuman sluga, ali na sramotna gnjevi se.

GLAVA 15

Odgovor blag uti{ava gnjev, a rije~ prijeka podi`e srdnju.

15:2 Jezik mudrijeh ljudi ukra{ava znanje, a usta bezumnijeh prosipaju bezumlje.

15:3 O~i su Gospodnje na svakom mjestu gledaju}i zle i dobre.

15:4 Zdrav je jezik drvo `ivotno, a opa-ina s njega kr{enje od vjetra.

15:5 Lud se ruga nastavom oca svojega; a ko prima ukor biva pametan.

15:6 U ku}i pravednikovoj ima mnogo blaga; a u dohotku je bezbo`nikovu rasap.

15:7 Usne mudrijeh ljudi siju znanje, a srce bezumni~ko ne ~ini tako.

15:8 @rtva je bezbo`ni-ka gad Gospodu, a molitva pravednijeh ugodna mu je.

15:9 Gad je Gospodu put bezbo`nikov; a ko ide za pravdom, njega ljubi.

15:10 Karanje je zlo onome ko ostavlja put; koji mrzi na ukor, umrije}e.

15:11 Pakao je i pogibao pred Gospodom, aka-moli srca sinova ~ovje-ijih.

15:12 Potsmjeva~ ne ljubi onoga ko ga kori, niti ide k mudrima.

15:13 Veselo srce veseli lice, a `alost u srcu obara duh.

15:14 Srce razumno tra`i znanje, a usta bezumnijeh ljudi nasla|uju se bezumljem.

15:15 Svi su dani nevoljnikovi zli; a ko je vesela srca, na gozbi je jednako.

15:16 Bolje je malo sa strahom Gospodnjim nego veliko blago s nemirom.

15:17 Bolje je jelo od zelja gdje je ljubav nego od vola ugojena gdje je mr`nja.

15:18 ^ovjek gnjevljiv zame}e raspru; a ko je spor na gnjev, uti{ava sva|u.

15:19 Put je lijenoga kao ograda od trnja, a staza je pravednijeh nasuta.

15:20 Mudar je sin radost ocu, a ~ovjek bezuman prezire mater svoju.

15:21 Bezumlje je radost bezumniku, a razuman ~ovjek hodi pravo.

15:22 Namjere se rasipaju kad nema savjeta, a tvrdo stoje gdje je mnogo savjetnika.

15:23 Raduje se ~ovjek odgovorom usta svojih, i rije~ u vrijeme kako je dobra!

15:24 Put k `ivotu ide gore razumnome da se sa~uva od pakla ozdo.

15:25 Gospod raskopava ku}u ponositima, a me|u udovici utvr|uje.

15:26 Mрске su Gospodu misli zle, a besjede ~istijeh mile su.

15:27 Lakomac zatire svoju ku}u, a ko mrzi na poklone `iv }e biti.

15:28 Srce pravednikovo premi{lja {ta }e govoriti, a usta bezbo`ni-ka rigaju zlo.

15:29 Daleko je Gospod od bezbo`njih, a molitvu pravednijeh ~uje.

15:30 Vid o~inji veseli srce, dobar glas goji kosti.

15:31 Uho koje slu{a karanje `ivotno nastava}e me | u mudrima.

15:32 Ko odbacuje nastavu, ne mari za du{u svoju; a ko slu{a karanje, biva razuman.

15:33 Strah je Gospodnji nastava k mudrosti, i prije slave ide smjernost.

GLAVA 16

^ ovjek sprema srce, ali je od Gospoda {to }e jezik govoriti.

16:2 ^ovjeku se svi putovi njegovi ~ine ~isti, ali Gospod ispituje duhove.

16:3 Ostavi na Gospoda djela svoja, i bi}e tvrde namjere tvoje.

16:4 Gospod je stvorio sve sam za se, i bezbo`nika za zli dan.

16:5 Mrzak je Gospodu ko je god ponosita srca, i ne}e ostati bez kara ako }e i druge uzeti u pomo}.

16:6 Milo{u i istinom o~i}a se bezakonje, i strahom Gospodnjim uklanja se ~ovjek oda zla.

16:7 Kad su ~iji putovi mili Gospodu, miri s njim i neprijatelje njegove.

16:8 Bolje je malo s pravdom nego mnogo hodaka s nepravdom.

16:9 Srce ~ovje~ije izmi{lja sebi put, ali Gospod upravlja korake njegove.

16:10 Proro{tvo je na usnama carevijem, u sudu ne}e pogrije{iti usta njegova.

16:11 Mjerila i potezi pravi od Gospoda su, i sve kamenje u tobocu njegovo je djelo.

16:12 Gadno je carevima ~initi nepravdu, jer se pravdom utvr|uje prijesto.

16:13 Mile su carevima usne pravedne, i oni ljube onoga koji govori pravo.

16:14 Gnjev je carev glasnik, ali mudar ~ovjek ubla`i}e ga.

16:15 U veselu je licu carevu `ivot, i ljubav je njegova kao oblak s poznijem da`dem.

16:16 Koliko je bolje te}i mudrost nego zlato! i te}i razum koliko je ljep{e nego srebro!

16:17 Put je pravednijeh uklanjaње oda zla; ~u-va du{u svoju ko pazi na put svoj.

16:18 Oholost dolazi pred pogibao, i ponosit duh pred propast.

16:19 Bolje je biti ponizna duha s krotkima nego dijeliti plijen s oholima.

16:20 Ko pazi na rije~, nalazi dobro, i ko se uzda u Gospoda, blago njemu.

16:21 Ko je mudra srca, zove se razuman, a slast na usnama umno`ava nauku.

16:22 Izvor je `ivotu razum onima koji ga imaju, a nauka bezumnijeh bezumlje je.

16:23 Srce mudroga razumno upravlja ustima njegovijem, i dodaje nauku usnama njegovijem.

16:24 Ljubazne su rije~i sat meda, slast du{i i zdravlje kostima.

16:25 Neki se put ~ini ~ovjeku prav, a kraj mu je put k smrti.

16:26 Ko se trudi, sebi se trudi, jer ga nagone usta njegova.

16:27 ^ovjek nevaljao kopa zlo, i na usnama mu je kao oganj koji pali.

16:28 Opak ~ovjek zame}e sva | u, i opada~ ravnja glavne prijatelje.

16:29 Nasilnik mami druga svojega i zavodi ga na put koji nije dobar;

16:30 Namiguje o~ima, kad misli naopako; kad mi~e usnama, ~ini zlo.

16:31 Sijeda je kosa slavna kruna, nalazi se na putu pravednom.

16:32 Bolji je spor na gnjev nego junak, i gospodar od svoga srca bolji je nego onaj koji uzme grad.

16:33 @drijeb se baca u krilo, ali je od Gospoda sve {to izlazi.

GLAVA 17

Bolji je zalogaj suha hljeba s mirom nego ku}a puna poklane stoke sa sva|om.

17:2 Razuman sluga bi}e gospodar nad sinom sramotnijem i s bra}om }e dijeliti na{ljedstvo.

17:3 Topionica je za srebro i pe} za zlato, a srca isku{ava Gospod.

17:4 Zao ~ovjek pazi na usne zle, a la`ljivac slu-
{a jezik pakostan.

17:5 Ko se ruga siromahu, sramoti stvoritelja njegova; ko se raduje nesre}i, ne}e ostati bez kara.

17:6 Vijenac su starcima unuci, a slava sinovima oci njihovih.

17:7 Ne prili-i bezumnom visoka besjeda, aka-
moli knezu la`ljiva besjeda.

17:8 Poklon je dragi kamen onome koji ga pri-
ma, kuda se god okrene napreduje.

17:9 Ko pokriva prijestup, tra`i ljubav; a ko po-
navlja stvar, rastavlja glavne prijatelje.

17:10 Ukor ti{ti razumnoga ve}ma nego ludoga
sto udaraca.

17:11 Zao ~ovjek tra`i samo odmet, ali }e se ljut
glasnik poslati na nj.

17:12 Bolje je da ~ovjeka srete medvjedica kojoj
su oteti medvjedi}i, nego bezumnik u svom bezu-
mlju.

17:13 Ko vra}a zlo za dobro, ne}e se zlo odma}i
od ku}e njegove.

17:14 Ko po~ne sva|u, otvori ustavu vodi; zato
prije nego se zametne, pro|i se raspre.

17:15 Ko opravda krivoga i ko osudi pravoga,
obojica su gad Gospodu.

17:16 Na {to je blago bezumnome u ruci kad ne-
ma razuma da pribavi mudrost?

17:17 U svako doba ljubi prijatelj, i brat postaje
u nevolji.

17:18 ^ovjek bezuman daje ruku i jam-i se za
prijatelja svojega.

17:19 Ko miluje sva|u, miluje grijeh; ko podi`e
uvis vrata svoja, tra`i pogibao.

17:20 Ko je opaka srca, ne}e na}i dobra; i ko
dvoli-i jezikom, pa}e u zlo.

17:21 Ko rodi bezumna, na`alost mu je, niti }e
se radovati otac luda.

17:22 Srce veselo poma`e kao lijek, a duh`alo-
stan su{i kosti.

17:23 Bezbo`nik prima poklon iz njedara da
prevrati putove pravdi.

17:24 Razumnomu je na licu mudrost, a o-i be-
zumniku vrljaju nakraj zemlje.

17:25 @alost je ocu svojemu sin bezuman, i jad
roditelji svojoj.

17:26 Nije dobro globiti pravednika, ni da kne-
zovi biju koga {to je radio pravo.

17:27 Uste`e rije-i svoje ~ovjek koji zna, i tiha
je duha ~ovjek razuman.

17:28 I bezuman kad mu-i, misli se da je mudar,
i razuman, kad stiskuje usne svoje.

GLAVA 18

^ovjek samovoljan tra`i {to je njemu milo i
mije{a se u sva{ta.

18:2 Bezumniku nije mio razum nego da se ja-
vlja srce njegovo.

18:3 Kad do|e bezbo`nik, do|e i rug, i prijekor
sa sramotom.

18:4 Rije-i su iz usta ~ovje-ijih duboka voda,
izvor je mudrosti potok koji se razljeva.

18:5 Nije dobro gledati bezbo`niku ko je, da se
u~ini krivo pravom na sudu.

18:6 Usne bezumnikove pristaju u sva|u, i usta
njegova dozivlju boj.

18:7 Bezumniku su usta njegova pogibao, i usne
njegove pruglo du{i njegovoj.

18:8 Rije-i su opada~eve kao izbijenijeh, ali sla-
ze unutra u trbuh

18:9 I ko je nemaran u poslu svom brat je raspi-
ku}i.

18:10 Tvrda je kula ime Gospodnje. k njemu }e
ute}i pravednik, i bi}e u visokom zaklonu.

18:11 Bogatstvo je bogatome jak grad i kao vi-
sok zid u njegovoj misli.

18:12 Pred propast podi`e se srce ~ovjeku, a pri-
je slave ide smjernost.

18:13 Ko odgovara prije nego ~uje, to mu je lu-
dost i sramota.

18:14 Duh ~ovje-iji snosi bol svoj; a duh oboren
ko }e podignuti?

18:15 Srce razumna ~ovjeka dobavlja znanje, i uho mudrijeh tra`i znanje.

18:16 Dar ~ovjeku {iri mjesto i vodi ga pred vlastelje.

18:17 Pravedan se ~ini ko je prvi u svojoj raspri, ali kad do|e bli`nji njegov, ispituje se.

18:18 Raspre prekida `drijeb, i izme|u silnijeh rasu|uje.

18:19 Uvrije|en je brat kao tvrd grad, i sva|a je kao prijevornica na dvoru.

18:20 Svakomu se trbuh siti plodom usta njegovijeh, dohotkom od usna svojih siti se.

18:21 Smrt je i `ivot u vlasti jeziku, i ko ga miluje, je}e plod njegov.

18:22 Ko je na{ao `enu, na{ao je dobro i dobio ljubav od Gospoda.

18:23 Siromah govori mole}i, a bogat odgovara o{tro.

18:24 Ko ima prijatelja, valja da postupa prijateljski, jer ima prijatelja vjernijih od brata.

GLAVA 19

Siromah koji hodi u bezazlenosti svojoj bolji je nego opaki usnama svojim, koji je bezuman.

19:2 Kad je du{a bez znanja, nije dobro; i ko je brzijeh nogu, spoti~e se.

19:3 Ludost ~ovje~ija prevra}a put njegov, a srce se njegovo gnjevi na Gospoda.

19:4 Bogatstvo pribavlja mnogo prijatelja, a siromaha ostavlja prijatelj njegov.

19:5 La`an svjedok ne}e ostati bez kara, i ko govori la`, ne}e ute}i.

19:6 Mnogi uga|aju knezu, i svak je prijatelj ~ovjeku podatljivu.

19:7 Na siromaha mrze sva bra}a njegova, jo{vi{e se prijatelji njegovi udaljuju od njega; vi~e za njima, ali ih nema.

19:8 Ko pribavlja razum, ljubi du{u svoju; i ko pazi na mudrost, na}i }e dobro.

19:9 Svjedok la`an ne}e ostati bez kara, i ko govori la`, poginu}e.

19:10 Ne dolikuju bezumnom miline, ni služi da vlada knezovima.

19:11 Razum zadr`ava ~ovjeka od gnjeva, i ~ast mu je mimoi}i krivicu.

19:12 Careva je srdnja kao rika mladoga lava, i ljubav je njegova kao rosa travi.

19:13 Bezuman je sin muka ocu svojemu, i sva-dljivost `enina neprestano prokisivanje.

19:14 Ku}a i imanje na{lje|uje se od otaca; a od Gospoda je razumna `ena.

19:15 Lijenost navodi tvrd san, i nemarljiva du{a gladova}e.

19:16 Ko dr`i zapovijesti, ~uva du{u svoju; a ko ne mari za putove svoje, poginu}e.

19:17 Gospodu pozaima ko poklanja siromahu, i plati}e mu za dobro njegovo.

19:18 Karaj sina svojega dokle ima nadanja i na pogibao njegovu da ne pra{ta du{a tvoja.

19:19 Velik gnjev pokazuje kad pra{ta{ kar, i kad oprosti{, poslije ve}ma pokaraj.

19:20 Slu{aj svjet i primaj nastavu, da poslije bude{ mudar.

19:21 Mnogo ima misli u srcu ~ovje~ijem, ali {to Gospod naumi ono }e ostati.

19:22 @elja ~ovjeku treba da je da ~ini milost, a bolji je siromah nego la`a.

19:23 Strah je Gospodnji na `ivot; u koga je on, boravi sit, niti ga pohodi zlo.

19:24 Ljenjivac krije ruku svoju u njedra, ni k ustima svojim ne prinosi je.

19:25 Udri potsmijeva~a da ludi omudra, i razumnoga nakaraj da razumije nauku.

19:26 Sin sramotan i prijekoran upropa{uje oca i odgoni mater.

19:27 Nemoj, sine, slu{ati nauke koja odvodi od rije~i razumnijeh.

19:28 Nevaljao svjedok potsmijeva se pravdi, i usta bezbo`nika pro`diru na nepravdu.

19:29 Gotovi su potsmijeva~ima sudovi i bezumnicima boj na le|a.

GLAVA 20

Vino je potsmjeva~ i silovito pi}e nemirnik, i ko god za njim luta ne}e biti mudar.

20:2 Strah je carev kao rika mladoga lava; ko ga dra`i, grije{i svojoj du{i.

20:3 Slava je ~ovjeku da se okani sva|e; a ko je god bezuman, uple}e se.

20:4 Radi zime ljenivac ne ore; prosi o `etvi, i ni{ta ne dobija.

20:5 Savjet je u srcu ~ovje~ijem duboka voda, ali ~ovjek razuman crpe ga.

20:6 Najvi{e ljudi hvali se svojom dobrotom; ali ko }e na{i ~ovjeka istinita?

20:7 Pravednik jednako hodi u bezazlenosti svojoj; blago sinovima njegovijem poslije njega!

20:8 Car sjede{i na prijestolu sudskom rasipa o~ima svojim svako zlo.

20:9 Ko mo`e re{i: o~istio sam srce svoje, ~ist sam od grijeha svojega?

20:10 Dvojak poteg i dvojaka mjera, oboje je mrsko Gospodu.

20:11 Po djelima svojim poznaje se i dijete ho}e li biti ~isto i ho}e li biti pravo djelo njegovo.

20:12 Uho koje ~uje, i oko koje vidi, oboje je Gospod na~inio.

20:13 Ne ljubi sna, da ne osiroma{i{i; otvaraj o~i svoje, i bi}e{ sit hljeba.

20:14 Ne valja, ne valja, govori ko kupuje, a kad otide onda se hvali.

20:15 Ima zlata i mnogo bisera, ali su mudre usne najdragocjeniji nakit.

20:16 Uzmi haljinu onome koji se podjem~i za tu|ina, uzmi zalog od njega za tu|inku.

20:17 Sladak je ~ovjeku hljeb od prijevare, ali mu se poslije napune usta pijeska.

20:18 Misli se utvr|uju savjetom; zato razumno ratuj.

20:19 Ko otkriva tajnu, postupa nevjerno; zato se ne mije{aj s onijem koji razvaljuje usta.

20:20 Ko psuje oca svojega ili mater svoju, njegov }e se `i`ak ugasiti u crnom mraku.

20:21 Na{ljedstvo koje se iz po~etka brzo dobija, ne biva na po{ljetku blagosloveno.

20:22 Ne govori: vrati}u zlo. ^ekaj Gospoda, i sa~uva}e te.

20:23 Mrzak je Gospodu dvojak poteg, mjerila la`na nijesu dobra.

20:24 Od Gospoda su koraci ~ovje~ji, a ~ovjek kako }e razumjeti put njegov?

20:25 Zamka je ~ovjeku da pro`dre svetinju, i poslije zavjeta opet da tra`i.

20:26 Mudar car rasipa bezbo`nike i pu{ta na njih kolo.

20:27 Vidjelo je Gospodnje du{a ~ovje~ija, istra`uje sve {to je u srcu.

20:28 Milost i istina ~uvaju cara, i milo{u po~dupire svoj prijesto.

20:29 Slava je mladi}ima sila njihova, a starcima ~ast sijeda kosa.

20:30 Modrice od boja i udarci koji prodiru do srca jesu lijek zlome.

GLAVA 21

Srce je carevo u ruci Gospodu kao potoci vode~ni; kuda god ho}e, savija ga.

21:2 Svaki se put ~ovjeku ~ini prav, ali Gospod ispituje srca.

21:3 Da se ~ini pravda i sud, milije je Gospodu nego `rtva.

21:4 Ponosite o~i i naduto srce i oranje bezbo`ni~ko grijeh je.

21:5 Misli vrijedna ~ovjeka donose obilje, a svakoga nagla siroma{tvo.

21:6 Blago sabrano jezikom la`ljivijem ta{tina je koja prolazi me|u one koji tra`e smrt.

21:7 Grabe` bezbo`nijeh odnije}e ih, jer ne htje{e ~initi {to je pravo.

21:8 ^iji je put kriv, on je tu|; a ko je ~ist, njegovo je djelo pravo.

21:9 Bolje je sjedjeti u uglu od krova nego sa`enom svadljivom u ku{i zajedni~koj.

21:10 Du{a bezbo`nikova `eli zlo, ni prijatelj njegov ne nalazi milosti u njega.

21:11 Kad potsmjeva~ biva karan, ludi mudra; i kad se mudri pou~ava, prima znanje.

21:12 U-i se pravednik od ku}e bezbo`nikove, kad se bezbo`nici obaraju u zlo.

21:13 Ko zatiskuje uho svoje od vike ubogoga, vika}e i sam, ali ne}e biti usli{en.

21:14 Dar u tajnosti uti{ava gnjev, i poklon u njedrima `estoku srdnju.

21:15 Radost je pravedniku ~initi {to je pravo, a strah onima koji ~ine bezakonje.

21:16 ^ovjek koji za|e s puta mudrosti po~inu-}e u zboru mrtvih.

21:17 Ko ljubi veselje, bi}e siromah; ko ljubi vino i ulje, ne}e se obogatiti.

21:18 Otkup za pravednike bi}e bezbo`nik i za dobre bezakonik.

21:19 Bolje je `ivjeti u zemlji pustoj nego sa `enom svadljivom i gnjevljivom.

21:20 Dragocjeno je blago i ulje u stanu mudroga, a ~ovjek bezuman pro`dire ga.

21:21 Ko ide za pravdom i milo{u, na}i}e `ivot, pravdu i slavu.

21:22 U grad jakih ulazi mudri, i obara silu u koju se uzdaju.

21:23 Ko ~uva usta svoja i jezik svoj, ~uva du{u svoju od nevolja.

21:24 Ponositom i obijesnom ime je potsmjeva~, koji sve radi bijesno i oholo.

21:25 Ljenivca ubija `elja, jer ruke njegove ne}e da rade;

21:26 Svaki dan `eli; a pravednik daje i ne {tedi.

21:27 @rtva je bezbo`ni-ka gad, akamoli kad je prinose u grijehu?

21:28 La`ni svjedok poginu}e, a ~ovjek koji slu-}a, govori}e svagda.

21:29 Bezbo`nik je bezobrazan, a pravednik ude{ava svoje pute.

21:30 Nema mudrosti ni razuma ni savjeta nasu-prot Bogu.

21:31 Konj se oprema za dan boja, ali je u Gospoda spasenje.

GLAVA 22

Bolje je ime nego veliko bogatstvo, i milost je bolja nego srebro i zlato.

22:2 Bogat i siromah sretaju se; obojicu je Gospod stvorio.

22:3 Pametan ~ovjek vidi zlo i skloni se, a ludi idu dalje i pla}aju.

22:4 Smjernosti i strahu Gospodnjem plata je bogatstvo i slava i `ivot.

22:5 Trnje i zamke su na putu opakoga; ko ~uva du{u svoju, bi}e daleko od toga.

22:6 U~i dijete prema putu kojim }e i}i, pa ne}e otstupiti od njega ni kad ostari.

22:7 Bogat gospodari nad siromasima, i ko uzima u zajam biva sluga onomu koji daje.

22:8 Ko sije bezakonje `e}e muku, i pruta gnjeva njegova nesta}e.

22:9 Blago oko bi}e blagosloveno, jer daje hljeba svojega ubogomu.

22:10 Otjeraj potsmjeva~a, i oti}i}e raspra i pre-}e sva|a i sramota.

22:11 Ko ljubi ~isto srce, i ~ije su usne ljubazne, njemu je car prijatelj.

22:12 O~i Gospodnje ~uvaju znanje, a poslove bezakonikove obara.

22:13 Ljenivac govori: lav je napolju; nasred ulice poginuo bih.

22:14 Usta su tu|ih `ena jama duboka; na koga se gnjevi Gospod, onamo }e pasti.

22:15 Bezumlje je privezano djetetu na srce; prut kojim se kara ukloni}e ga od njega.

22:16 Ko ~ini krivo siromahu da umno`i svoje, i ko daje bogatome, zacijelo }e osiroma{iti.

22:17 Prigni uho svoje i slu{aj rije~i mudrijeh ljudi, i srce svoje privij k nauci mojoj.

22:18 Jer }e ti biti milina ako ih slo`i{u srce svoje, ako sve budu pore|ane na usnama tvojim.

22:19 Da bi ti uzdanje bilo u Gospoda, kazujem ti ovo danas, a ti tako ~ini.

22:20 Nijesam li ti napisao znamenite stvari za savjete i znanje,

22:21 Da bih ti pokazao tvr|u istinitijeh rije-i da bi mogao istinitijem rije-ima odgovarati onima koji po{lju k tebi?

22:22 Ne otimaj siromahu zato {to je siromah, i ne zatiri nevoljnoga na vratima.

22:23 Jer }e Gospod braniti njihovu stvar, i ote}e du{u onima koji njima otimaju.

22:24 Ne dru`i se s ~ovjekom gnjevljivijem i ne idi sa `estokim,

22:25 Da se ne bi navikao na putove njegove i metnuo zamke na du{u svoju.

22:26 Ne budi od onijeh koji ruku daju, koji se jam-e za dugove.

22:27 Ako nema{ ~im platiti, za{to da se odnese postelja ispod tebe?

22:28 Ne pomi~i stare me|e, koju su postavili oci tvoji.

22:29 Jesi li vidio ~ovjeka ustaoca na poslu? Ta-ki }e pred carevima stajati, a ne}e stajati pred pro-
stacima.

GLAVA 23

Kad sjede{ da jede{s s gospodinom, pazi dobro {to je pred tobom.

23:2 Ina-e bi satjerao sebi no` u grlo, ako bi bio lakom.

23:3 Ne `eli presla~aka njegovijeh, jer su la`na hrana.

23:4 Ne mu-i se da se obogati{, i pro|i se svoje mudrosti.

23:5 Ho}e{ li baciti o-i svoje na ono ~ega brzo nestaje? jer na~ini sebi krila i kao orao odleti u nebo.

23:6 Ne jedi hljeba u zavidljivca, i ne `eli pre-
sla~aka njegovijeh.

23:7 Jer kako on tebe cijeni u du{i svojoj tako ti jelo njegovo. Govori}e ti: jedi i pij; ali srce njego-
vo nije s tobom.

23:8 Zalogaj {to pojede{ izbljuva}e{, i izgubi}e{ ljubazne rije-i svoje.

23:9 Pred bezumnijem ne govori, jer ne}e mariti za mudrost besjede tvoje.

23:10 Ne pomi-i stare me|e, i ne stupaj na njivu siro~adi.

23:11 Jer je jak osvjetnik njihov; brani}e stvar njihovu od tebe.

23:12 Obrati k nauci srce svoje i u{i svoje k rije-
~ima mudrijem.

23:13 Ne ukra}uj kara djetetu; kad ga bije{ pru-
tom, ne}e umrijeti.

23:14 Ti ga bij prutom, i du{u }e{ mu izbaviti iz pakla.

23:15 Sine moj, ako bude mudro srce tvoje, ve-
seli}e se srce moje u meni;

23:16 I igra}e bubrezi moji kad usne tvoje stanu
govoriti {to je pravo.

23:17 Srce tvoje neka ne zavidi grje{nicima, ne-
go budi u strahu Gospodnjem vazda.

23:18 Jer ima plata, i nadanje tvoje ne}e se zatra-
ti.

23:19 Slu{aj, sine moj, i budi mudar i upravi pu-
tem srce svoje.

23:20 Ne budi me|u pijanicama ni me|u izjelica-
cama.

23:21 Jer pijanica i izjelica osiroma{i}e, i spava-
hodi}e u ritama.

23:22 Slu{aj oca svojega koji te je rodio, i ne
preziri matere svoje kad ostari.

23:23 Kupuj istinu i ne prodaji je; kupuj mu-
drost, znanje i razum.

23:24 Veoma se raduje otac pravednikov, i rodi-
telj mudroga veseli se s njega.

23:25 Neka se dakle veseli otac tvoj i mati tvoja,
i neka se raduje roditeljka tvoja.

23:26 Sine moj, daj mi srce svoje, i o-i tvoje ne-
ka paze na moje pute.

23:27 Jer je kurva duboka jama, a tijesan stude-
nac tu|a `ena.

23:28 Ona i zasjeda kao lupe` i umno`ava zlo-i-
nce me|u ljudima.

23:29 Kome: jaoh? kome: kuku? kome sva|a?
kome vika? kome rane ni za {to? kome crven u
o~ima?

23:30 Koji sjede kod vina, koji idu te tra`e ra-
stvorena vina.

23:31 Ne gledaj na vino kad se rumeni, kad u
~a{i pokazuje lice svoje i upravo iska~e.

23:32 Na po{ljedak }e kao zmija ujesti i kao
aspida upe}i.

23:33 O~i }e tvoje gledati na tu|e`ene, i srce }e
tvoje govoriti opa-ine.

23:34 I bi}e{ kao onaj koji le`i usred mora i kao
onaj koji spava povrh jedra.

23:35 Re}i }e{: izbi{e me, ali me ne zabolje; tu-
ko{e me, ali ne osjetih; kad se probudim, i}i }u
opet da tra`im to.

GLAVA 24

Ne zavidi zlijem ljudima niti `eli da si s njima.
24:2 Jer o pogibli misli srce njihovo i usne
njihove govore o mucu.

24:3 Mudro{ }u se zida ku}a i razumom utvr|uje
se.

24:4 I znanjem se pune klijeti svakoga blaga i
dragocjena i mila.

24:5 Mudar je ~ovjek jak, i razuman je ~ovjek
silan snagom.

24:6 Jer mudrijem savjetom ratova}e{, i izba-
vljenje je u mno{tvu savjetnika.

24:7 Visoke su bezumnome mudrosti; ne}e
otvoriti usta svojih na vratima.

24:8 Ko misli zlo ~initi zva}e se zlikovac.

24:9 Misao bezumnikova grijeh je, i potsmjeva~
je gad ljudski.

24:10 Ako klone{ u nevolji, skrati}e ti se sila.

24:11 Izbavljaj pohvatane na smrt; i koje ho}e
da pogube, nemoj se ustegnuti od njih.

24:12 Ako li re~e{: gle, nijesmo znali za to; ne}e
li razumjeti onaj koji ispituje srca, i koji ~uva du{u
tvoju ne}e li doznati i platiti svakome po djelima
njegovijem?

24:13 Sine moj, jedi med, jer je dobar, i sat, jer
je sladak grlu tvojemu.

24:14 Tako }e biti poznanje mudrosti du{i tvo-
joj, kad je na|e{; i bi}e plata, i nadanje tvoje ne}e
se zatrti.

24:15 Bezbo`ni~e, ne vrebaj oko stana pravedni-
kova, i ne kvari mu po~ivanja.

24:16 Jer ako i sedam puta padne pravednik,
opet ustane, a bezbo`nici propadaju u zlu.

24:17 Kad padne neprijatelj tvoj, nemoj se rado-
vati, i kad propadne, neka ne igra srce tvoje.

24:18 Jer bi vidio Gospod i ne bi mu bilo milo, i
obratio bi gnjev svoj od njega na tebe.

24:19 Nemoj se `estiti radi nevaljalaca, nemoj
zavidjeti bezbo`nicima.

24:20 Jer nema plate nevaljalcu, `i`ak }e se be-
zbo`nicima ugasiti.

24:21 Boj se Gospoda, sine moj, i cara, i ne mi-
je{aj se s nemirnicima.

24:22 Jer }e se ujedanput podignuti pogibao nji-
hova, a ko zna propast koja ide od obojice?

24:23 I ovo je za mudrace: gledati ko je ko na
sudu nije dobro.

24:24 Ko govori bezbo`niku: pravedan si, njega
}e proklinjati ljudi i mrzi}e na nj narodi.

24:25 A koji ga karaju, oni }e biti mili, i do}i }e
na njih blagoslov dobrih.

24:26 Ko govori rije~i istinite, u usta ljubi.

24:27 Uredi svoj posao na polju, i svr{i svoje na
njivi, potom i ku}u svoju zidaj.

24:28 Ne budi svjedok na bli`njega svojega bez
razloga, i ne varaj usnama svojima.

24:29 Ne govori: kako je on meni u~inio tako }u
ja njemu u~initi; plati}u ovom ~ovjeku po djelu
njegovu.

24:30 I|ah mimo njivu ~ovjeka lijena i mimo vi-
nograd ~ovjeka bezumna;

24:31 I gle, bje{e sve zaraslo u trnje i sve pokrio
~kalj, i ograda im kamena razvaljena.

24:32 I vidjev{i uzeh na um, i gledah i pou~ih
se.

24:33 Dok malo prospava{, dok malo prodrije-
mlje{, dok malo sklopi{ ruke da po-ine{,

24:34 U tom }e do}i siroma{tvo tvoje kao put-
nik, i oskudica tvoja kao oru`an ~ovjek.

GLAVA 25

I ovo su pri-e Solomunove koje sabra{e ljudi Jezekije cara Judina.

25:2 Slava je Bo`ija skrivati stvar, a slava je carska istra`ivati stvar.

25:3 Visina nebu i dubina zemlji i srce carevima ne mo`e se dosegnuti.

25:4 Uzmi od srebra trosku, i iza}i }e livcu zaklad.

25:5 Uzmi bezbo`nika ispred cara, i utvrdi}e se pravdom prijesto njegov.

25:6 Ne veli~aj se pred carem i ne staj na mjesto gdje stoji vlastelji.

25:7 Jer je bolje da ti se ka`e: hodi gore, nego da te ponize pred knezom da vidi{ svojim o~ima.

25:8 Ne idi odmah da se pre{, gledaj {ta bi ~inio napo{ljetku ako bi te osramotio bli`nji tvoj.

25:9 Raspravi stvar svoju s bli`njim svojim, ali tu|e tajne ne otkrivaj,

25:10 Da te ne bi psovao ko ~uje, i sramota tvoja da ne bi ostala na tebi.

25:11 Zlatne jabuke u srebrnijem sudima jesu zgodne rije~i.

25:12 Zlatna je grivna i nakit od najboljega zlata mudri kara~ onome koji slu{a.

25:13 Vjoran je poslanik kao studen {nje`na o`etvi onima koji ga po{lju, i rashla|uje du{u svojim gospodarima.

25:14 Ko se hvali darom la`nijem, on je kao oblaci i vjetar bez da`da.

25:15 Strpljenjem se ubla`ava knez, i mek jezik lomi kosti.

25:16 Kad na|e{ med, jedi koliko ti je dosta, da ne bi najedav{i ga se izbljuvao ga.

25:17 Rijetko neka ti noga stupa u ku}u bli`njega tvojega, da ne bi nasitiv{i se tebe omrzao na te.

25:18 Ko god govori la`no svjedo~anstvo na bli`njega svojega, on je kao malj i ma~i o{tra strijela.

25:19 Uzdanie je u nevjernika u nevolji zub slomljen i noga uganuta.

25:20 Ko pjeva pjesme `alosnom srcu, on je kao onaj koji svla~i haljinu na zimi, i kao ocat na salitru.

25:21 Ako je gladan nenavidnik tvoj, nahrani ga hljeba, i ako je `edan napoj ga vode.

25:22 Jer }e{ `ivo ugljevlje zgrnuti na glavu njegovu, i Gospod }e ti platiti.

25:23 Sjeverni vjetar nosi da`d, a potajni jezik lice srdito.

25:24 Bolje je sjedjeti u uglu od krova nego sa `enom svadljivom u ku}i zajedni~koj.

25:25 Dobar je glas iz daljne zemlje kao studena voda `ednoj du{i.

25:26 Pravednik koji pada pred bezbo`nikom jest kao izvor nogama zamu}en i kao studenac pokvaren.

25:27 Jesti mnogo meda nije dobro, i istra`ivati slavu nije slavno.

25:28 Ko nema vlasti nad duhom svojim, on je grad razvaljen bez zidova.

GLAVA 26

K ao snijeg u ljeto i da`d o`etvi, tako ne dolikuje bezumnome ~ast.

26:2 Kao vrabac kad prhne i lasta kad odleti, tako kletva nezaslu`ena ne}e do{i.

26:3 Bi~ konju, uzda magarcu, a batina bezumnicima na le|a.

26:4 Ne odgovaraj bezumniku po bezumlju njegovu, da ne bude{ i ti kao on.

26:5 Odgovori bezumniku prema bezumlju njegovu, da ne misli da je mudar.

26:6 Ko {alje bezumnika da mu {to svr{i, on ot-sijeca sebi noge i pije nepravdu.

26:7 Kako hromi hramlje nogama svojim, taka je besjeda u ustima bezumnijeh.

26:8 Kao da baca dragi kamen u gomilu kame-nja, tako radi ko ~ini ~ast bezumnome.

26:9 Kao trn kad do|e u ruku pijanome, taka je besjeda u ustima bezumnijeh.

26:10 Mnogo muke zadaje svjema ko pla}a bezumniku i ko pla}a prestupnicima.

26:11 Kao {to se pas povra}a na svoju bljuvotinu, tako bezumnik ponavlja svoje bezumlje.

26:12 Jesi li vidio ~ovjeka koji misli da je mudar? vi{e ima nadanja od bezumnoga nego od njega.

26:13 Ljenivac govori: ljuti je lav na putu, lav je na ulicama.

26:14 Kao {to se vrata obr}u na ~epovima svojim, tako ljenivac na postelji svojoj.

26:15 Ljenivac krije ruku svoju u njedra, te{ko mu je prinijeti je k ustima.

26:16 Ljenivac misli da je mudriji od sedmorice koji odgovaraju razumno.

26:17 Psa za u{i hvata ko se prolaze}i `esti za tu|u raspru.

26:18 Kakav je bezumnik koji baca iskre i strijele smrtno,

26:19 Taki je svaki koji prevari bli`njega svojega pa onda veli: {alio sam se.

26:20 Kad nestane drva, ugasi se oganj; tako kad nema opada~a, prestaje raspra.

26:21 Ugalj je za `eravicu, drva za oganj, a ~ovjek svadljivac da raspaljuje sva|u.

26:22 Rije~i su opada~eve kao rije~i izbijenijeh, ali slaze unutra u truh.

26:23 Kao srebrna pjena kojom se oblo`i crijep, take su usne neprijateljske i zlo srce.

26:24 Nenavidnik se pretvara ustima svojim, a u srcu sla`e prijevaru.

26:25 Kad govori umiljatijem glasom, ne vjeruj mu, jer mu je u srcu sedam gadova.

26:26 Mr`nja se pokriva lukavstvom, ali se zlo}a njezina otkriva na zboru.

26:27 Ko jamu kopa, u nju }e pasti; i ko kamen valja, na njega }e se prevaliti.

26:28 Jezik la`an mrzi na one koje satire, i usta koja laskaju grade pogibao.

27:2 Neka te hvali drugi, a ne tvoja usta, tu|in, a ne tvoje usne.

27:3 Te`ak je kamen, i pijesak je te`ak; ali je gnjev bezumnikov te`i od obojega.

27:4 Jarost je nemilostiva, i gnjev je plah; ali ko }e odoljeti zavisti?

27:5 Bolji je javni ukor nego tajna ljubav.

27:6 Udarci od prijatelja istiniti su, a cjelivi nenavidnikovi la`ni.

27:7 Du{a sita gazi sat, a gladnoj du{i slatko je sve {to je gorko.

27:8 Kaka je ptica koja odleti iz svojega gnijezda, taki je ~ovjek koji otide iz svojega mjesta.

27:9 Ulje i kad veseli srce, tako je prijatelj sladak svjetom srda~nijem.

27:10 Ne ostavljaj prijatelja svojega ni prijatelja oca svojega, i u ku}u brata svojega ne ulazi u nesre}i svojoj: bolji je susjed blizu nego brat daleko.

27:11 Sine moj, budi mudar i obraduj srce moje, da imam {ta odgovoriti onome ko me ru`i.

27:12 Pametan ~ovjek vidi zlo i skloni se, a ljudi idu dalje i pla}aju.

27:13 Uzmi haljinu onomu koji se podjam~i za tu|ina, i uzmi zalog od njega za tu|inku.

27:14 Ko blagosilja prijatelja svojega na glas rano ustaju}i, primi}e mu se za kletvu.

27:15 Neprestano kapanje kad je velik da`d, i `ena svadljiva, jedno su;

27:16 Ko je ustavlja, ustavlja vjetar, i ona se odaje kao mirisavo ulje u desnici.

27:17 Gvo`|e se gvo`|em o{tri, tako ~ovjek o{tri lice prijatelja svojega.

27:18 Ko ~uva smokvu, je}e roda njezina; tako ko ~uva gospodara svojega, bi}e po{tovan.

27:19 Kako je u vodi lice prema licu, tako je srce ~ovje~ije prema ~ovjeku.

27:20 Grob i propast nigda se ne mogu zasititi, tako o~i ~ovje~ije nigda nijesu site.

27:21 Srebro u topionici i zlato u pe}i a ~ovjek u ustima onoga koji ga hvali poznaje se.

27:22 Da bezumnoga tuca{ u stupi s tu~kom s prekrupom, ne bi oti{lo od njega bezumlje njegovo.

GLAVA 27

Ne hvali se sjutra{njim danom, jer ne zna{ {ta }e dan donijeti.

27:23 Dobro gledaj stoku svoju i staraj se za stada svoja.

27:24 Jer bogatstvo ne traje do vijeka niti kruna od koljena do koljena.

27:25 Kad trava naraste i poka`e se zelen, kupi se trava po planinama.

27:26 Jaganjci su ti za odijelo, i jari}i cijena za njivu.

27:27 I dosta ima mlijeka kozjega tebi za jelo, i za jelo tvojemu domu i za hranu tvojim djevojkama.

GLAVA 28

B je`e bezbo`nici kad ih niko ne goni, a pravednici su kao lavi}i bez straha.

28:2 Kad se u zemlji zla ~ine, nastaju joj mnogi knezovi; ali kad se na|e ~ovjek razuman i vje{t, ostaje dugo.

28:3 ^ovjek siromah koji ~ini krivo ubogima jest kao silan da`d iza kojega nestaje hljeba.

28:4 Koji ostavljaju zakon, hvale bezbo`nike; a koji dr`e zakon, protive im se.

28:5 Zli ljudi ne razumiju {to je pravo; a koji tra`e Gospoda, razumiju sve.

28:6 Bolji je siromah koji hodi u bezazlenosti svojoj nego ko ide krivijem putovima ako je i bogat.

28:7 Ko ~uva zakon, sin je razuman; a ko se dru`i s izjelicama, sramoti oca svojega.

28:8 Ko umno`ava dobro svoje ujmom i pridavkom, sabira onome koji }e razdavati siromasima.

28:9 Ko odvra}a uho svoje da ne ~uje zakona i molitva je njegova mrska.

28:10 Ko zavodi prave na zao put, pa{e u jamu svoju, a bezazleni naslijedi}e dobro.

28:11 Bogat ~ovjek misli da je mudar, ali razuman siromah ispituje ga.

28:12 Kad se raduju pravedni, velika je slava; a kad se podi`u bezbo`nici, tra`i se ~ovjek.

28:13 Ko krije prijestupe svoje, ne}e biti sre}an; a ko priznaje i ostavlja, dobi}e milost.

28:14 Blago ~ovjeku koji se svagda boji; a ko je tvrdoglav, upada u zlo.

28:15 Bezbo`nik koji vlada narodom siromahom, lav je koji ri-e i medvjed gladan.

28:16 Knez bez razuma ~ini mnogo nepravde, a koji mrzi na lakomstvo, `ivje}e dugo.

28:17 ^ovjek koji ~ini nasilje krvi ljudskoj, bje`a}e do groba, a niko ga ne}e zadr`ati.

28:18 Ko hodi u bezazlenosti, spa{e se; a ko je opak na putovima, pa{e u jedan mah.

28:19 Ko radi svoju zemlju, bi}e sit hljeba; a ko ide za besposlicama, nasiti}e se sirotinje.

28:20 ^ovjek vjeran obiluje blagoslovima; a ko nagli da se obogati, ne}e biti bez krivice.

28:21 Nije dobro gledati ko je ko, jer za zalogaj hljeba ~ovjek }e u~initi zlo.

28:22 Nagli da se obogati ~ovjek zavidljiv, a ne zna da }e mu do}i siromahstvo.

28:23 Ko ukorava ~ovjeka na}i }e poslije ve}u milost nego koji laska jezikom.

28:24 Ko krade oca svojega i mater svoju, i govori: nije grijeh, on je drug krvniku.

28:25 Oholi zame}e sva|u; a ko se uzda u Gospoda, izobilova}e.

28:26 Ko se uzda u svoje srce, bezuman je; a ko hodi mudro, izbavi}e se.

28:27 Ko daje siromahu, ne}e mu nedostajati; a ko odvra}a o~i svoje, bi}e mu mnogo kletava.

28:28 Kad se podi`u bezbo`nici, sakriva se ~ovjek; a kad ginu, umno`avaju se pravedni.

GLAVA 29

^ovjek koji po karanju ostaje tvrdoglav, ujedanput }e propasti, da ne}e biti lijeka.

29:2 Kad se umno`avaju pravednici, veseli se narod; a kad vlada bezbo`nik, uzdi}e narod.

29:3 Ko ljubi mudrost, veseli oca svojega; a ko se dru`i s kurvama, rasipa svoje dobro.

29:4 Car pravdom podi`e zemlju; a ko uzima mito, satire je.

29:5 Ko laska prijatelju svom, razapinje mre`u nogama njegovijem.

29:6 U grijehu je zla ~ovjeka zamka, a pravednik pjeva i veseli se.

29:7 Pravednik razumije parbu nevoljnijeh, a bezbo`nik ne mari da zna.

29:8 Potsmjeva~i raspaljuju grad, a mudri uti{a-vaju gnjev.

29:9 Mudar ~ovjek kad se pre s ludijem, ili se srdio ili smijao, nema mira.

29:10 Krvopije mrze na bezazlenoga, a pravi se brinu za du{u njegovu.

29:11 Sav gnjev svoj izliva bezumnik, a mudri ustavlja ga natrag.

29:12 Koji knez slu{a la`ne rije~i, sve su mu sluge bezbo`ne.

29:13 Siromah i koji daje na dobit sretaju se; obojici Gospod prosvjetljuje o~i.

29:14 Koji car pravo sudi siromasima, njegov }e prijesto stajati dovijeka.

29:15 Prut i kar daju mudrost, a dijete pusto sramoti mater svoju.

29:16 Kad se umno`avaju bezbo`nici, umno`avaju se grijesi, a pravednici }e vidjeti propast njihovu.

29:17 Karaj sina svojega, i smiri}e te, i u~ini}e milinu du{i tvojoj.

29:18 Kad nema utvare, rasipa se narod; a ko dr`i zakon, blago njemu!

29:19 Rije~ima se ne popravlja sluga, jer ako i razumije, opet ne slu{a.

29:20 Jesi li vidio ~ovjeka nagla u besjedi svojoj? vi{e ima nadanja od bezumna nego od njega.

29:21 Ako ko mazi slugu od malena, on }e najposlije biti sin.

29:22 Gnjevljiv ~ovjek zame}e sva |u, i ko je naprasit, mnogo grije{i.

29:23 Oholost poni`uje ~ovjeka, a ko je smjieran duhom, dobija slavu.

29:24 Ko dijeli s lupe`em, mrzi na svoju du{u, ~uje prokletstvo i ne prokazuje.

29:25 Stra{iv ~ovjek me}e sebi zamku; a ko se u Gospoda uzda, bi}e u visokom zaklonu.

29:26 Mnogi tra`e lice vladao~evo, ali je od Gospoda sud svakome.

29:27 Pravednima je mrzak nepravednik, a bezbo`niku je mrzak ko pravo hodi.

GLAVA 30

Rije~i Agura sina Jakejeva; sabrane rije~i toga ~ovjeka Itilu, Itilu i Ukalu.

30:2 Ja sam lu|i od svakoga, i razuma ~ovje~ijega nema u mene.

30:3 Niti sam u~io mudrosti niti znam svetijeh stvari.

30:4 Ko je iza{ao na nebo i opet si{ao? ko je skupio vjetar u pregr{ti svoje? ko je svezao vode u pla{t svoj? ko je utvrdio sve krajeve zemlji? kako mu je ime? i kako je ime sinu njegovu? zna{ li?

30:5 Sve su rije~i Bo`ije ~iste; on je {tit onima koji se uzdaju u nj.

30:6 Ni{ta ne dodaji k rije~ima njegovijem, da te ne ukori i ne na|e{ se la`a.

30:7 Za dvoje molim te; nemoj me se oglu{iti dok sam `iv:

30:8 Ta{tinu i rije~ la`nu udalji od mene; siroma{tva ni bogatstva ne daj mi, hrani me hljebom po obroku mom,

30:9 Da ne bih najedav{i se odrekao se tebe i rekao: ko je Gospod? ili osiroma{iv{i da ne bih krao i uzalud uzimao ime Boga svojega.

30:10 Ne opadaj sluge gospodaru njegovu, da te ne bi kleo i ti bio kriv.

30:11 Ima rod koji psuje oca svojega i ne blagosilja matere svoje.

30:12 Ima rod koji misli da je ~ist, a od svoga kala nije opran.

30:13 Ima rod koji dr`i visoko o~i svoje, i vje|e mu se di`u uvis.

30:14 Ima rod kojemu su zubi ma~evi i kutnjaci no`evi, da pro`dire siromahe sa zemlje i uboge izme|u ljudi.

30:15 Pijavica ima dvije k}eri, koje govore: daj, daj. Ima troje nesito, i ~etvrto nikad ne ka`e: dosta:

30:16 Grob, materica jalova, zemlja koja ne biva sita vode, i oganj, koji ne govori: dosta.

30:17 Oko koje se ruga ocu i ne}e da slu{a matere, kljuva}e ga gavrani s potoka i jesti orli}i.

30:18 Troje mi je ~udesno, i ~etvrtoga ne razumijem:

30:19 Put orlov u nebo, put zmijin po stijeni, put la|in posred mora, i put ~ovje~iji k djevojci.

30:20 Taki je put kurvin: jede, i ubri{e usta, pa veli: nijesam u~inila zla.

30:21 Od troga se potresa zemlja, i ~etvrtoga ne mo`e podnijeti:

30:22 Od sluge, kad postane car, od bezumnika, kad se najede hljeba.

30:23 Od pu{tenice, kad se uda, od slu{kinje kad naslijedi gospo|u svoju.

30:24 ^etvoro ima maleno na zemlji, ali mudrije od mudraca:

30:25 Mravi, koji su slab narod, ali opet pripravljavu u ljeto sebi hranu;

30:26 Pitomi ze~evi, koji su nejak narod, ali opet u kamenu grade sebi ku}u;

30:27 Skakavci, koji nemaju cara, ali opet idu svi jatom;

30:28 Pauk, koji rukama radi i u carskim je dvorima.

30:29 Troje lijepo kora~a, i ~etvrto lijepo hodi:

30:30 Lav, najja~i izme|u zvjerova, koji ne uzmi~e ni pred kim,

30:31 Konj opasan po bedrima ili jarac, i car na koga niko ne ustaje.

30:32 Ako si ludovao ponesav{i se ili si zlo mislio, metni ruku na usta.

30:33 Kad se razbija mlijeko, izlazi maslo; i ko jako nos utire, izgoni krv; tako ko dra`i na gnjev, zame}e sva|u.

GLAVA 31

Rije~i cara Lemuila; sabrane rije~i, kojima ga je u~ila mati njegova.

31:2 [ta, sine moj, {ta, sine utrobe moje, i {ta, sine zavjeta mojih?

31:3 Ne daj krijepkosti svoje `enama, ni putova svojih onima {to satiru careve.

31:4 Nije za careve, Lemuilo, nije za careve da piju vino, ni za knezove da piju silovito pi}e,

31:5 Da ne bi piju}i zaboravio uredbe, i izmijenio pravicu kojemu nevoljniku.

31:6 Podajte silovito pi}e onome koji ho}e da propadne, i vino onima koji su tu`na srca;

31:7 Neka se napije i zaboravi svoje siroma{tvo, i da se vi}e ne sje}a svoje muke.

31:8 Otvoraj usta svoja za nijemoga, za stvar svijeh namijenjenijeh smrti.

31:9 Otvoraj usta svoja, sudi pravo, daj pravicu nevoljnome i ubogome.

31:10 Ko }e na}i vrsnu `enu? jer vrijedi vi}e nego biser.

31:11 Oslanja se na nju srce mu`a njezina, i dobitka ne}e nedostajati.

31:12 ^ini mu dobro, a ne zlo, svega vijeka svojega.

31:13 Tra`i vune i lana, i radi po volji rukama svojim.

31:14 Ona je kao la|a trgova~ka, iz daleka donosi hranu svoju.

31:15 Ustaje dok je jo{no}, daje hranu ~eljadi svojoj i posao djevojkama svojim.

31:16 Misli o njivi, i uzme je, od rada ruku svojih sadi vinograd.

31:17 Opasuje snagom bedra svoja i krijepi mi{ice svoje.

31:18 Vidi kako joj je dobra radnja, ne gasi joj se no}u `i`ak.

31:19 Rukama svojim ma{a se preslice, i prstima svojim dr`i vreteno.

31:20 Ruku svoju otvora siromahu, i pru`a ruke ubogome.

31:21 Ne boji se snijega za svoju ~eljad, jer sva ~eljad njezina ima po dvoje haljine.

31:22 Pokriva~e sama sebi gradi, tako platno i skerlet odijelo joj je.

31:23 Zna se mu`njezin na vratima kad sjedi sa starje{inama zemaljskim.

31:24 Ko{ulje gradi i prodaje, i pojase daje trgovcu.

31:25 Odijelo joj je krjepost i ljepota, i osmijeva se na vrijeme koje ide.

31:26 Usta svoja otvora mudro i na jeziku joj je nauka blaga.

31:27 Pazi na vladanje ~eljadi svoje, i hljeba u lijenosti ne jede.

31:28 Sinovi njezini podi`u se i blagosiljaju je; mu` njezin tako |er hvali je;

31:29 Mnoge su `ene bile vrsne, ali ti ih nadvi-
{uje{ sve.

31:30 Ljupkost je prijevarna i ljepota ta{ta; `ena koja se boji Gospoda, ona zaslu`uje pohvalu.

31:31 Podajte joj od ploda ruku njezinijeh, i ne-
ka je hvale na vratima djela njezina.